



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## **Sponsalia Et Matrimonium**

**Schmalzgrueber, Franz**

**Ingolstadii, 1726**

§. II. De Die, seu Tempore Feriato.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75229](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75229)

tenus ab Excommunicato prævenitur, & consentit Matrimonio sibi ab Excommunicato oblato. Si primum, communis doctrina est apud Sanch. l. cit. quòd eo casu nec Excommunicatus, ex requisitione fidelium Sacramentum administrans peccet: & sic non Excommunicatus, id petens ab Excommunicato, non cooperatur alterius peccato; conf. cessat ratio, quã adversa Sententia nititur. Si secundum, iterum non peccat cum Excommunicato tolerato contrahens; quia solum utitur malitiã alterius parati, ut suã utilitati consulat; sed hoc non est propriè cooperari peccato alterius; aliàs etiam peccaret, qui nummos, quibus indiget, sub usuris ab Usurario recipit.

26 Ex quo patet Argumentum contrarium: dicendum enim à Concilio Constantiensi

nullum esse factum Excommunicato favorem directè, & ex intentione; factum autem indirectè, & quatenus est necessarium, ut fideles possint tutè, & plenè frui privilegio participandi cum ipso Excommunicato, quod cum plenissimum fit juxta verba Decreti, *Constituimus, ut nemo posthac teneatur abstinere*, etiam ad Sacramenta se extendit, atqui non possent privilegio hoc fideles plenè, & tutè frui, si non etiam Concilium indulgisset Excommunicatis toleratis, ut casu, quo id ab ipsis petitur, licitè administrare Sacramenta possent; quia cooperando peccato alterius & ipsi peccarent, sicque Decretum Concilij non fortiretur finem intentum, qui fuit evitare scandala, & pericula animarum, & subvenire conscientijs timoratorum.

## S. II.

## De Die, seu Tempore Feriato.

## SUMMARIUM.

17. Quid intelligatur nomine temporis feriati?  
28. Hoderno Jure quousque se istud extendat?  
29. 30. Quã diei horã incipiat?

17 Quæritur 1. Quod tempus hic intelligatur nomine *Temporis feriati*? 28. Intelligitur illud tempus, quo Nuptiæ solennes ab Ecclesia prohibentur. Tempora hæc olim sat ampla fuerant; nam Nuptiæ interdicebantur 1. toto illo tempore, quod intercedit inter primam Dominicam Adventus, & Epiphaniam. 2. à Dominica Septuagesimæ usque ad Octavam Paschæ. 3. à feria II. Rogationum usque ad Octavam Pentecostes. 4. Præterea duabus, vel tribus Hebdomadis, Nativitatem S. Joannis Baptistæ antecedentibus, prut habetur *can. non oportet 8. § seqq. caus. 33. q. 4. c. Capellanus 4. v. quia ergo de Ferijs.*

28 Hodierno Jure tempus istud angustioribus terminis conclusum est; nam eo Nuptiæ solum prohibentur ab Adventu usque ad Epiphaniam, & à die Cinerum usque ad Octavam Paschatis inclusivè, prout statuit Trid. *sess. 24. c. 20. Reform. Matr.* Ratio prohibitionis istius fuit; quia hæc sunt sacratori anni tempora, quibus Ecclesia optat, fideles vacare liberius Orationibus, jejunijs, vigilijs, & cæteris poenitentiae operibus: cum ergo ab his abstrahant Nuptiæ, meritò his temporibus fuerunt interdicitæ.

29 Quæritur 2. à qua diei horã tempus feriatum, & prohibitio solennium Nuptiarum incipiat? 28. De secundo tempore feriato à die Cinerum ad Octavam Paschæ sa-

31. An prohibeantur eo tempore Benedictiones Nuptiales?  
32. &c. An Contractus ipse Matrimonij?  
36. 37. 38. An traductio Sponse in domum Sponsi?  
39. 40. 41. An Matrimonij consummatio?

tis conveniunt DD. illud inchoari die Cinerum à media nocte, seu finitã ultimã horã feriæ 3. Saturnalium, quæ apud nos Germanos est horã 12. noctis intercedens inter feriam 3. & diem Cinerum: patetque hoc ex praxi Germaniæ nostræ, ubi Nuptialibus solennitatibus usque ad illam horam liberrimè indulgetur, teste Gobat *Experient. tr. 9. n. 74. Wiestner hic n. 35.*

In altero tempore aliqua est controversia; nam Sanch. l. 7. de Matr. D. 7. n. 2. putat, seclusa consuetudine, de Jure tempus illud incipere à primis Vesperis Dominicæ primæ Adventus; nam etiam ab illis incipit Officium illius Dominicæ. Pontius contra l. 6. de Matr. c. 8. n. 5. illud existimat inchoari primùm à media nocte, sicut in die Cinerum: & dat rationem; quia Tridentini Decretum, & Jura antiquiora, quibus nuptiæ ab Adventu prohibentur, interpretationem accipiunt à Concilio Ravennaten. XI. celebrato sub Clem. V. ubi dicitur prohibitio illa inchoari à prima Dominica Adventus, hanc autem certum est primùm inchoari à media nocte. Ex quo sequitur, spectato Jure, licitum esse fidelibus celebrare Nuptias toto Sabbato antecedente Dominicam istam: quod fortassis alia de causa non omittitur, nisi in venerationem diei Sabbatinæ, & quia Ecclesia illa die carnibus vesci prohibet.

Quæritur 3. Quid prohibeatur tempore feriato, an solæ Benedictiones nuptiales,

les, & cæteræ solennitates, an etiam ipse Contractus Matrimonialis? *Certum est*, prohibitas esse Benedictiones nuptiales: & quidem sub peccato mortali, ut cum alijs notat Paludan, in 4. dist. 32. q. 1. art. 4. n. 20. D. Antonin. 3. p. tit. 1. c. 17. paulo post pr. Sylv. V. Matrimonium 7. q. 2. dict. 1. Cajet. V. Nuptiarum peccata, Navar. Man. c. 22. n. 71. Rodriq. tom. 1. Summ. edit. 2. c. 241. n. 4. Sanch. l. 7. de Matr. D. 7. n. 3. Sacerdos, adversus præceptum hoc benedicens Nuptias, puniendus est poenâ arbitrariâ, cum SS. Canones nullam præscripserint: Sponsi verò, præceptum hoc transgredientes, sunt in delicti poenam separandi, ut expressè habetur *can. non oportet 10. caus. 33. q. 4. ibi, separentur. Excipitur*, nisi esset periculum incontinentiæ in alterutro conjuge; tunc enim à separatione prædicta abstinendum, & alia poena injungenda esset, ut cum Paludano, D. Antonino, Rosella, Sylvestro, &c. notat Sanch. l. cit. n. 5. Contrà fieri tempore feriato possunt Denuntiationes Matrimoniorum; quia nullus textus eas hoc tempore prohibet.

**32** *Dubium est*, an eo tempore etiam illicitus sit ipse contractus Matrimonialis? *Affirmant* illicitum esse, Joan. Andr. in c. Capellanus 4. de ferijs n. 3. Host. in Summ. hic n. 3. Palud. in 4. dist. 32. q. 1. art. 4. n. 18. Major. *ibid.* q. 2. *fin.* & non obscurè tradit S. Thom. *dist. cit. q. un. art. 5. q. 4.* Colligi hoc videtur *1. ex can. non oportet cit. & seqq.* quibus generaliter prohibentur celebrari nuptiæ istis diebus. *2. ex c. Capellanus cit.* ubi illæ tempore Interdicti suspendi indistinctè dicuntur. *3. Ex ratione;* quia Matrimonium nunc celebrari debet in facie Ecclesiæ. atqui in hac celebrari sine benedictione non possunt Nuptiæ, igitur cum Benedictiones nuptiales prohibeantur tempore feriato, etiam prohibitus censetur ipse contractus.

**33** *Sed dicendum*, hodierno Jure præcisè spectato, quocunque anni tempore à fidelibus posse contrahi Matrimonium, si absque magna solennitate, & pompa fiat. Ita Gloss. in c. Capellanus cit. V. quocunque, Anton. de Butrio *ibid.* n. 9. Abb. n. 4. Imol. n. 1. not. 1. Sylv. V. Matrimonium 7. q. 2. dict. 5. Tabien. V. Impedimentum, Imped. 14. n. 1. & 2. Navar. Man. c. 21. n. 71. Henriq. l. 11. de Matr. c. 16. n. 2. Sanch. l. 7. de Matr. D. 7. n. 12. Conink D. 30. n. 23. & 36. Pont. l. 6. c. 8. n. 8. Laym. l. 5. tr. 10. p. 4. c. 15. n. 1. & alterum, Palao tr. 28. D. 4. p. 2. §. 1. n. 4. Barbosa, ad Rubr. h. tit. n. 2. Illung tr. 6. D. 9. n. 60. Wex Ariadn. p. 5. tr. 2. §. 4. n. 4. Vallenf. hic n. 2. Zæf. n. 4. Honor. n. 5. Pirhing n. 10. Engl n. 4. Schambog. n. 2. König n. 3. Wiestner n. 32. Reiffenstuel n. 12. Magnif. P. Schmier p. 3. de Matr. c. 1. n. 100. & ita est praxis complurium Ecclesiarum, in

quibus permittuntur Párochi interesse Nuptijs, quocunque tempore contrahantur. Consentit S. Congr. Cardd. Trid. Interp. ac etiam Rituale Romanum, quod Tit. de Sacr. Matr. postquam Sacra, quibus cum solennitate celebrare non licet nuptias, specificavit tempora, addit, *Matrimonium autem omni tempore celebrari potest*, intellige, *sive solennitate. Ratio est*, quia ad evitanda scandala, & pericula gravia peccatorum omnino conveniens fuit, ut conjugiorum contractus hoc tempore esset permissus.

*Dixi Hodierno Jure præcisè spectato;* aliud enim est, spectata consuetudine, quæ in pluribus Germaniæ nostræ Diocessibus obtinuit, ut etiam sine solennitate Tempore feriato Parochiani celebrare nuptias, & his Parochus assistere nequeat, nisi vel oborta sit à Superiore facultas, vel id petat necessitas, v. g. quia in articulo mortis constitutus, aut miles statim discensurus vult ducere concubinam ad legitimandas proles. Marchant. Resol. Pastor. tr. 3. c. 3. n. 3. Laym. l. 5. tr. 10. p. 4. c. 15. n. 1. Gobat Exper. tr. 9. n. 71. Schambog. ac n. 2. König n. 3. Wiestner n. 34. Reiffenstuel n. 13. Magnif. P. Schmier p. 3. de Matr. c. 1. n. 103. Imò, ut Laym. l. cit. notat, in Bavaricæ Diocessibus etiam illa consuetudo viget, ut necessitate quoque urgente, licentiam assistendi Matrimonijs, tempore feriato celebrandis, ab Ordinario petere debeat Parochus, ubi id fieri potest. Debent itaque quoad hoc Párochi attendere Diocessis, in qua vivunt, consuetudinem, & eisdem se accommodare in assistendo Matrimonijs, tempore feriato sine solennitate celebrandis.

Ad Argumenta n. 32. proposita facilis est responsio. *Ad 1.* Textus illi, ut cum alijs notat Sanch. n. 14. non prohibent absolute Nuptias, sed illarum solennitates: & esto, prohibuerint ipsum Matrimonij contractum, Juri huic per contrariam consuetudinem in multis locis, imò per ipsum Trid. sess. 24. c. 10. de reform. Matr. derogatum jam est; dum enim dicta Synodus antiquas solennium nuptiarum prohibitiones ab omnibus observari præcipit, argumento à sensu contrario non solennes hoc ipso permittit. *Ad 2.* Similiter c. Capellanus cit. intelligendum est tantum de Nuptijs solennibus; nam in his solis pugnat ratio, ob quam Nuptiæ illis temporibus prohibentur. *Ad 3.* In facie Ecclesiæ celebratum jam censetur Matrimonium, modò ineatur coram Párocho, & testibus, licet nulla alia accedat solennitas, & etiam si celebretur domi, ac sine Benedictione, quæ adhiberi tunc tantum debet, quando per SS. Canones potest.

Quæritur 4. An traductio Sponsæ in domum Sponsi Feriarum tempore sit interdicta? *Affirmant* Sylv. V. Matrimonium 7. q. 2. post dict. 5. dub. 2. Rosell. V. Impedi-

mentum, imped. 17. pr. Veracrux p. 1. Specul. art. 14. concl. 4. Barth. à Ledesma. de Matr. dub. 60. concl. 3. Ant. Cuceh. l. 5. Inst. major. tit. 12. n. 9. Graff. p. 2. decis. l. 2. c. 13. n. 15. Nituntur textu can. nec uxorem 11. caus. 33. q. 4. ubi Nicolaus Pontifex absolute prohibet eo tempore uxorem ducere, i. e. traducere. Addunt rationem; quia hujus traductio animum profanis cogitationibus dissipat, & minus collectum ad devotionem, & Cultum Divinum reddit.

37 Sed distinguendum est intra traductionem solennem, & non solennem: illa tempore feriato prohibita est, hæc permissa, prout testatur ipsa consuetudo. Ita Paludan, in 4. diff. 32. q. 1. art. 4. n. 17. Angel. V. Matrimonium 3. Imped. 2. fin. Navar. Man. c. 22. n. 71. Bellarm. l. 1. de Matr. c. 31. fin. Sanch. l. 7. de Matr. D. 7. n. 16. & apud hunc alij. Ratio est, quia nimia mentis evagatio, dedecens illius temporis sanctitatem, minimè reperitur in traductione non solenni. Porro traductionis solennis nomine intelligitur illa, quæ fit cum convivij choreis, aliisque laticæ, aliquando satis effrenatæ signis, ut can. nec uxorem cit. innuit Pontifex, dum postquam dixit, eo tempore non licitum esse uxorem ducere, seu traducere, statim subjunxit, Nec convivia facere. Estque ex communi DD. apud Sanch. l. cit. n. 18. talis traductio solennis peccatum mortale, quamvis ipse horum rigorem moderetur, & tum solum peccatum mortale in tali traductione solenni agnoscat, quando nimius esset excessus, ita, ut sanctitati prædictorum temporum notabiliter detraheretur, & ansa notabilis offensio- nis, & scandali præberetur spectantium animis.

38 Ad textum in contrarium allegatum dico, ex ratione textus colligi, eum intelligendum esse de solenni traductione: & esto, loquatur etiam de non solenni, consuetudo illius Constitutionem ad solennem restrinxit. Neque aliud probat ratio, quippe quæ solum de solenni traductione procedit.

Quæritur 5. An tempore Feriato liceat consummare Matrimonium? Negant 39 non pauci DD. qui tamen circa gravitatem culpæ inter se non conveniunt; nam aliqui cum D. Antonin. Rosell. Angel. Sylv. Tabien. &c. putant id esse mortale; alij contra cum Armill. Cajet. Barb. à Ledesma solum culpam venialem agnoscunt. Nituntur tamen omnes iisdem fundamentis. 1. Quia can. nec uxorem 11. caus. 33. q. 4. eo tempore prohibetur traductio uxoris in domum Sponsi. hujus autem ratio alia esse non potest, nisi ut vitetur copula carnalis. ergo &c. 2. Can. non oportet 10. q. cit. celebrantes nuptias his diebus jubentur separari. malè autem separari juberentur, si liceret illis diebus Matrimonium contractum consummare. 3. Etiam Matrimonio consummato, non licet tempore Orationis, & jejuniis vacare copula. ergo à fortiori non licet consummare.

Sed dicendum, non esse prohibitum 40 eo tempore consummare Matrimonium. Ita Navar. Man. c. 22. n. 71. Ant. Cuceh. l. 5. Inst. major. tit. 12. n. 10. Bellarm. l. 1. de Matr. c. 31. fin. §. in altero, Vega tom. 2. Summ. c. 34. cas. 179. Petr. de Ledesma, de Matr. q. 58. art. un. col. pen. Sanch. l. 7. de Matr. D. 7. n. 23. Ratio est, quia nusquam id reperitur prohibitum; & si prohibitum esset consummare primò, eadem ratione prohiberetur consummatio per sequentes copulas.

Neque obstant Argumenta contraria. 41 Ad 1. Traductio solennis die feriato prohibetur, non ad vitandam copulam; aliàs enim prohiberetur etiam traductio non solennis: sed propter vana laticæ signa, illam comitari solita, quæ temporis illius sanctitatem dedecent. Ad 2. ea separationis pœna non imponitur eò, quòd tempore feriato consummatum sit Matrimonium; sed quia contractum est, intervenientibus Benedictione, & traductione Sponsæ solenni. Ad 3. Ex veriore Sententia, teste Sanch. n. 23. cit. solum tempore feriato consilium est abstinere à copula conjugali.